ZBIERKA ZÁKONOV
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Ročník 1954

Vyhlásené: 01.12.1954 Vyhlásená verzia v Zbierke zákonov Slovenskej republiky

Obsah tohto dokumentu má informatívny charakter.

53

Zákon

zo dňa 27. októbra 1954

o ľudových družstvách a o družstevných organizáciách

Národné zhromaždenie Československej republiky sa uznieslo na tomto zákone:

§ 1
Úvodné ustanovenie

Ľudové družstvá, vznikajúce dobrovoľným združovaním pracujúcich, napomáhajú svojou hospodárskou činnosťou a kultúrno-politickou prácou socialistickú výstavbu, zvyšovanie hmotného blahobytu a kultúrnu úroveň členov i ostatného pracujúceho ľudu. Pre uľahčenie svojej práce vytvárajú si ľudové družstvá družstevné organizácie, ktoré zabezpečujú a napomáhajú plnenie ich úloh, hája záujmy družstevného hnutia a starajú sa o jeho všestranný rozvoj.

Časť I
ĽUDOVÉ DRUŽSTVÁ

Oddiel 1
Právna povaha družstiev, stanovy a vznik družstva

§ 2
Právna povaha družstiev

Ľudové družstvá (ďalej len „družstvá“) sú socialistickými právnickými osobami; zapisujú sa do podnikového registra.

§ 3
Stanovy

(1) Podrobnosti o právnych pomeroch družstiev, najmä o právach a povinnostiach členov, o orgánoch družstiev, ako i o činnosti a hospodárení družstiev upravujú stanovy schvaľované valným zhromaždením družstva.

(2) Stanovy družstva musia upravovať:

a) názov, sídlo a obvod pôsobnosti družstva; z názvu musí byť zrejmé, že ide o ľudové družstvo;

b) predmet činnosti;

c) podmienky, za ktorých sa nadobúda a stráca členstvo;

d) práva a povinnosti členov;

e) výšku členských podielov a spôsob, ako sa tvoria;

f) zloženie orgánov družstva, ich pôsobnosť a spôsob, ako konajú;

g) spôsob, ako sa zvolávajú členovia družstva;

h) spôsob, ako sa nakladá so ziskom a uhradzuje strata.

§ 4
Vznik družstva

Na vznik družstva je potrebné:

a) schválenie stanov ustavujúcim valným zhromaždením,

b) zvolenie orgánov družstva,

c) súhlas kompetentného ústredného sväzu družstiev, a ak nie je vytvorený, súhlas Ústrednej rady družstiev.

Oddiel 2
Vznik a zánik členstva; práva a povinnosti členov

§ 5
Vznik členstva

(1) Členom družstva sa môže stať každý pracujúci občan, ktorý dovŕšil 16. rok. Stanovy môžu obsahovať odchýlky, najmä určiť, že členom družstva môžu byť tiež osoby právnické.

(2) Žiadosť o prijatie za člena treba podať písomne; rozhoduje o nej valné zhromaždenie.

(3) Stanovy môžu prijímaním členov poveriť iný orgán. Ak zamietne tento orgán žiadosť o prijatie za člena, je povinný doručiť žiadateľovi odôvodnené rozhodnutie, proti ktorému sa možno odvolať k najbližšiemu valnému zhromaždeniu.

(4) Družstvo je povinné viesť zoznam členov.

Zánik členstva

§ 6

Členstvo v družstve zaniká:

a) úmrtím člena (zánikom právnickej osoby),

b) vystúpením člena,

c) vylúčením člena,

d) zrušením členstva.

§ 7

(1) Člen môže z družstva vystúpiť po predchádzajúcej výpovedi; výpovednú lehotu určujú stanovy.

(2) Člen môže byť vylúčený z družstva len vtedy, ak porušuje stanovy alebo rozhodnutie orgánov družstva alebo ak sú tu iné, v stanovách uvedené, závažné dôvody, a ak nemožno ani predchádzajúcim napomenutím, ani písomnou výstrahou dosiahnuť nápravu.

(3) Ak neplní člen družstva bezo svojej viny svoje povinnosti, možno jeho členstvo zrušiť.

(4) O vylúčení z družstva a o zrušení členstva rozhoduje, pokiaľ stanovy neustanovujú inak, valné zhromaždenie. Proti rozhodnutiu o vylúčení alebo o zrušení členstva môže byť podané

odvolanie k nadriadenej družstevnej organizácii do pätnásť dní od jeho doručenia. Ak rozhodlo predstavenstvo družstva, musí sa odvolanie prejednať najprv valným zhromaždením alebo členskou schôdzkou. Včas podané odvolanie má odkladný účinok.

Práva a povinnosti členov

§ 8

Člen družstva má najmä právo:

a) zúčastniť sa rozhodovania o veciach družstva;

b) voliť a byť volený do orgánov družstva;

c) podieľať sa na výsledkoch družstevného podnikania, poprípade brať odmenu za prácu v družstve, a ak určujú tak stanovy, tiež podiel na zisku.

§ 9

(1) Dobrovoľným vstupom do družstva vyjadruje člen svoju vôľu zachovávať družstevnú disciplínu.

(2) Člen družstva je najmä povinný:

a) zachovávať stanovy a spravovať sa rozhodnutiami orgánov družstva i smernicami nadriadených družstevných organizácií;

b) chrániť a uchovávať majetok družstva;

c) napomáhať upevňovanie a zlepšovanie hospodárstva družstva.

§ 10

(1) Členovia výrobných družstiev sú povinní za odmenu pracovať pre družstvo podľa pokynov jeho orgánov. Výrobné družstvo je povinné, pokiaľ to nevylučujú mimoriadne okolnosti, zamestnávať člena prácami, ktoré zodpovedajú jeho schopnostiam a odborným znalostiam.

(2) Podrobnú úpravu tejto povinnosti členov výrobných družstiev a nároku na odmenu obsahuje pracovný poriadok družstva, ktorý schvaľuje valné zhromaždenie. Pracovný poriadok tiež ustanovuje, aké opatrenie môže družstvo urobiť, ak poruší člen svoju povinnosť pracovať v družstve. Môže tiež určiť, akým spôsobom sa rozhodujú spory medzi družstvom a jeho členmi, týkajúce sa tejto povinnosti a nároku na odmenu.

§ 11

(1) Každý člen družstva je povinný zaplatiť zápisné a najmenej jeden podiel; podrobnosti určujú stanovy.

(2) Členský podiel nemôže byť prevedený na inú osobu a nemožno naň viesť exekúciu.

§ 12

(1) Pokiaľ členstvo v družstve trvá, nemôže člen žiadať vrátenie svojho podielu.

(2) Ak zanikne členstvo v družstve, má bývalý člen, a ak ide o zánik členstva úmrtím, jeho dedičia nárok na vrátenie sumy zodpovedajúcej členskému podielu, poprípade zväčšenej o podiel na zisku alebo zníženej o podiel na strate. Táto suma sa určí podľa účtovného výkazu ku koncu roka, v ktorom došlo k zániku členstva, a je zročná do jedného mesiaca po schválení ročného účtovného výkazu. Nárok na vyplatenie tejto sumy sa premlčuje v troch rokoch.

§ 13

(1) Členovia družstva sú povinní prispievať na úhradu strát vykázaných v ročných účtovných výkazoch, ako aj na úhradu schodku zisteného pri zrušení družstva, vždy však najviacej sumou rovnajúcou sa dvojnásobku členského podielu.

(2) Táto povinnosť sa vzťahuje aj na bývalých členov družstva, pokiaľ ide o stratu (schodok) vykázanú v roku, v ktorom členstvo zaniklo; na dedičov zomrelých členov sa vzťahuje len v miere, v ktorej je dedič povinný plniť záväzky poručiteľa.

Oddiel 3
Orgány družstva

Valné zhromaždenie

§ 14

(1) Najvyšším orgánom družstva je valné zhromaždenie členov.

(2) U družstiev s veľkým počtom členov a u družstiev, ktorých členovia bývajú vo viacerých miestach, môže sa v stanovách určiť, že namiesto valného zhromaždenia členov sa schádza zhromaždenie delegátov volených členmi; ustanovenia o valnom zhromaždení členov platia obdobne pre zhromaždenie delegátov.

§ 15

(1) Valné zhromaždenie zvoláva predstavenstvo družstva spôsobom predpísaným v stanovách. Ak nemožno tento spôsob zachovať, určí spôsob zvolania valného zhromaždenia nadriadená družstevná organizácia.

(2) Valné zhromaždenie sa koná najmenej raz za rok.

(3) Predstavenstvo je povinné zvolať valné zhromaždenie tiež vtedy, ak o to žiada písomne s uvedením dôvodov časť členov určená v stanovách, revízna komisia alebo nadriadená družstevná organizácia. Ak nevyhovie predstavenstvo bez zbytočného odkladu tejto žiadosti, je oprávnená zvolať valné zhromaždenie nadriadená družstevná organizácia.

§ 16

Valné zhromaždenie rozhoduje o všetkých závažných otázkach družstva; pokiaľ stanovy neustanovujú inak, prislúcha mu najmä:

a) schvaľovať stanovy, spravovací poriadok, poprípade pracovný poriadok družstva aj ich zmeny;

b) prijímať a vylučovať členov družstva, ako aj zrušovať členstvo;

c) voliť členov predstavenstva a revíznej komisie (ich náhradníkov) a odvolávať ich;

d) voliť delegátov na zjazdy nadriadených družstevných organizácií;

e) schvaľovať hospodárske a finančné plány družstva a ustanovovať zásady činnosti pre budúce obdobie;

f) schvaľovať ročné účtovné výkazy družstva a rozhodovať o tom, ako sa naloží so ziskom a ako sa uhradia straty;

g) prejednávať a schvaľovať zprávy predstavenstva a revíznej komisie o činnosti družstva, ako i zprávy o revízii družstva vykonanej nadriadenou družstevnou organizáciou;

h) rozhodovať o sťažnostiach a odvolaniach proti rozhodnutiam a opatreniam predstavenstva a revíznej komisie;

ch) uznášať sa o zrušení a o zlúčení družstva.

§ 17

(1) Valné zhromaždenie sa môže uznášať, ak je prítomná aspoň polovica členov družstva. Na platnosť uznesenia je potrebná nadpolovičná väčšina odovzdaných hlasov; na uznesenie o zrušení alebo o zlúčení družstva je však potrebná najmenej dvojtretinová väčšina.

(2) Pri hlasovaní prislúcha každému členovi jeden hlas bez ohľadu na počet a výšku podielov.

(3) Valné zhromaždenie sa môže platne uznášať len o veciach, ktoré boli oznámené pri jeho zvolaní.

§ 18

V stanovách možno určiť, že ak sa nezíde v čase určenom na začatie valného zhromaždenia dostatočný počet členov, môže sa po určitom čase konať nové valné zhromaždenie s tým istým programom, ktoré je schopné uznášať sa i pri menšom počte prítomných členov. Ak sa má táto možnosť použiť, musia byť členovia pri zvolaní valného zhromaždenia na to upozornení.

§ 19
Členská schôdzka

(1) V období medzi valnými zhromaždeniami zvoláva predstavenstvo družstva členské schôdzky (schôdzky delegátov).

(2) Pôsobnosť, spôsob zvolávania a konanie členských schôdzok (schôdzok delegátov) určujú stanovy. Na týchto schôdzkach nemožno rozhodovať o stanovách družstva, o tom ako sa naloží so ziskom, ako sa uhradí strata, ani o zrušení a o zlúčení družstva.

§ 20
Predstavenstvo

(1) Predstavenstvo (výbor) riadi činnosť družstva a rozhoduje o všetkých záležitostiach, ktoré nie sú zákonom alebo stanovami vyhradené inému orgánu. Predstavenstvo vykonáva uznesenia valného zhromaždenia (členskej schôdzky) a je povinné dbať na jeho pokyny. Obmedzenia právomoci predstavenstva, dané valným zhromaždením alebo stanovami, nepôsobia proti tretím osobám, pokiaľ im nie sú známe.

(2) Predstavenstvo volí zo svojho stredu predsedu a jeho zástupcu. Stanovy môžu vyhradiť voľbu predsedu valnému zhromaždeniu.

§ 21
Revízna komisia

(1) V každom družstve musí sa zvoliť najmenej trojčlenná revízna komisia, ktorá najmä kontroluje činnosť predstavenstva, dohliada na splnenie plánu družstva, vykonáva revíziu pokladničnej hotovosti, družstevného majetku, listín a účtovných dokladov.

(2) Revízna komisia podáva predstavenstvu posudky o výsledkoch hospodárenia družstva a o plnení plánu, ako aj návrhy na odstránenie zistených nedostatkov; aspoň raz do roka podáva valnému zhromaždeniu zprávu o svojej činnosti.

(3) Ak neodstráni predstavenstvo zistené závažné nedostatky v činnosti družstva v lehote určenej revíznou komisiou, je komisia povinná požiadať predstavenstvo o zvolanie valného zhromaždenia a zároveň upozorniť na tieto nedostatky nadriadenú družstevnú organizáciu.

§ 22
Iné orgány

Družstvo si môže na plnenie čiastkových úloh zriaďovať ďalšie orgány, ktorých zloženie, spôsob zriadenia a pôsobnosť určujú stanovy.

§ 23
Voľba predstavenstva a revíznej komisie

(1) Členov predstavenstva a revíznej komisie a ich náhradníkov volí valné zhromaždenie z členov družstva. Stanovy určujú počet členov (náhradníkov) predstavenstva a revíznej komisie, podmienky pre ich voľbu, ako aj čas, na ktorý sú volení. V stanovách môže sa dovoliť, aby doplňovanie predstavenstva alebo revíznej komisie v období medzi valnými zhromaždeniami vykonávala členská schôdza.

(2) Valné zhromaždenie môže predstavenstvo, revíznu komisiu alebo ich jednotlivých členov kedykoľvek odvolať, ak neplnia riadne svoje povinnosti.

§ 24
Zodpovednosť členov predstavenstva a revíznej komisie

(1) Členovia predstavenstva a revíznej komisie sú povinní plniť svoje úlohy so starostlivosťou riadneho hospodára. Za svoju činnosť zodpovedajú valnému zhromaždeniu.

(2) Členovia predstavenstva alebo revíznej komisie, ktorí porušením svojich povinností spôsobia družstvu škodu, zodpovedajú za ňu rukou spoločnou a nerozdielnou.

§ 25
Zastupovanie družstva

Družstvo zastupujú, v mene jeho konajú a zaň podpisujú predseda (jeho zástupca) a jeden člen predstavenstva. Okrem toho môžu v mene družstva konať tiež osoby, ktoré na to splnomocní predstavenstvo, a to v rozsahu udeleného splnomocnenia.

§ 26
Spravovacie poriadky a knihy zápisníc

(1) Podrobnosti o zložení orgánov družstva, o spôsobe ich konania a rozhodovania môžu byť v medziach zákona a stanov upravené spravovacím poriadkom družstva, ktorý schvaľuje valné zhromaždenie.

(2) Podstatné body konania a všetky rozhodnutia orgánov družstva sa zapisujú do kníh zápisníc.

Oddiel 4
Činnosť a hospodárenie družstiev

§ 27
Predmet činnosti

(1) Družstvá môžu v rámci platných predpisov a stanov vyvíjať všetku činnosť, ktorá umožňuje splniť ich úlohy.

(2) Družstvá nepotrebujú oprávnenia, ktoré by inak boli potrebné podľa platných predpisov na začatie podnikateľskej činnosti. Na družstvá sa však vzťahujú predpisy o schvaľovaní prevádzkární, ako aj predpisy o ochrane života a zdravia pracujúcich a o všeobecnej bezpečnosti.

Hospodárenie družstiev

§ 28

(1) Družstvá sa spravujú zásadami socialistického hospodárstva. Ich činnosť je určovaná plánom zostavovaným v súlade s úlohami štátneho plánu rozvoja národného hospodárstva. Účelnou organizáciou svojej činnosti, plným využitím všetkých prostriedkov a hospodárnosťou usilujú družstvá o dosiahnutie čo najlepšieho splnenia svojich úloh pri sústavnom zvyšovaní produktivity práce a znižovaní vlastných nákladov. Pritom sa opierajú o uvedomelé úsilie svojich pracujúcich, najmä o socialistické súťaženie.

(2) Podrobnosti o hospodárení družstiev upravujú okrem všeobecných predpisov ich stanovy a smernice nadriadených družstevných organizácií.

§ 29

(1) Vlastné prostriedky družstva tvoria: zápisné, členské podiely a iné príjmy. Z vlastných prostriedkov sa zriaďujú podľa potrieb a úloh družstva fondy.

(2) Družstvá používajú podľa potreby v medziach platných predpisov tiež bankový úver, poprípade úver z fondov na ten účel pre družstvá zriadených.

§ 30

Docielený zisk družstva sa použije najmä na prídely fondom, na výplatu podielov na zisku členom, na prémie najlepším pracovníkom družstva, na náhrady členom družstevných orgánov a na kultúrne zariadenie družstva.

§ 31

(1) Vykázaná strata družstva sa podľa rozhodnutia valného zhromaždenia buď uhradí z fondov družstva, alebo sa rozvrhne na jednotlivých členov družstva (§ 13).

(2) Ak sa zníži pri úhrade strát fond členských podielov, rozhodne valné zhromaždenie tiež, či a akým spôsobom majú členovia doplniť svoje podiely.

Oddiel 5
Zrušenie a zlúčenie družstiev

Zrušenie družstiev

§ 32

Družstvo sa zrušuje:

a) uznesením valného zhromaždenia, ktoré vyžaduje schválenie ústredného sväzu družstiev;

b) rozhodnutím ústredného sväzu družstiev, ak družstvo hrubo porušuje povinnosti uložené mu právnymi predpismi, stanovami, štátnym plánom rozvoja národného hospodárstva, alebo ak to vyžaduje všeobecný záujem;

c) exekučnou likvidáciou celého majetku družstva.

§ 33

(1) V prípadoch uvedených v § 32 písm. a) a b) treba vykonať usporiadanie majetkových pomerov (likvidáciu) zrušeného družstva.

(2) Likvidáciu vykonávajú likvidátori zvolení valným zhromaždením, poprípade určení družstevnou organizáciou, ktorá zrušila družstvo; môžu byť kedykoľvek odvolaní.

(3) Po dobu likvidácie používa družstvo svoj názov s dodatkom označujúcim likvidáciu. Ak sú určení likvidátori, prestáva pôsobiť predstavenstvo; v mene družstva konajú likvidátori, a to spoločne, pokiaľ nie je ustanovené inak. Likvidátori zodpovedajú rukou spoločnou a nerozdielnou za škodu, ktorú spôsobili porušením svojich povinností družstvu alebo jeho veriteľom.

(4) Ak nie sú určení likvidátori, vykoná likvidáciu zrušeného družstva jeho predstavenstvo.

§ 34

(1) Úlohou likvidátorov je dokončiť konania, ktoré sú v behu, speňažiť imanie družstva, uspokojiť veriteľov družstva a vrátiť podiely členom.

(2) Likvidátori zostavia ihneď pri začatí svojej činnosti súvahu. Ak vyplýva z nej, že majetok družstva nestačí ani po splnení uhradzovacej povinnosti členov (§ 13) na vyrovnanie záväzkov družstva, podajú likvidátori návrh na exekučnú likvidáciu majetku družstva a upovedomia o tom nadriadenú družstevnú organizáciu.

§ 35

(1) Členské podiely môžu sa vrátiť až po uhradení alebo zabezpečení pohľadávok všetkých veriteľov družstva. Ak nestačí majetok družstva na úplnú úhradu členských podielov, uhradia sa tieto podiely pomerne podľa ich výšky.

(2) Imanie, zvyšujúce po úhrade všetkých záväzkov družstva, vrátení členských podielov a po úhrade likvidačných výdavkov, pripadá ústrednému sväzu družstiev.

(3) Po skončení likvidácie podajú likvidátori zprávu valnému zhromaždeniu, poprípade i družstevnej organizácii, ktorá rozhodla o zrušení družstva, a navrhnú výmaz družstva z podnikového registra.

Zlúčenie družstiev

§ 36

(1) Družstvá sa môžu uznesením svojich valných zhromaždení so schválením ústredného sväzu družstiev zlúčiť bez likvidácie.

(2) Ak to vyžaduje všeobecný záujem, môže zlúčenie družstiev vykonať ústredný sväz družstiev, a to po predchádzajúcom vypočutí zlučovaných družstiev a ich nadriadených sväzov.

(3) V rozhodnutí o zlúčení družstiev musí sa určiť, ku ktorému dňu zlúčenie nastáva.

§ 37

(1) Dňom zlúčenia stávajú sa členovia družstva prejímaného členmi družstva prejímajúceho.

(2) Prejímajúce družstvo zostaví ku dňu zlúčenia družstiev súvahu majetku prejímaného družstva a spravuje tento majetok oddelene do toho času, dokiaľ nebudú uspokojené alebo zabezpečené pohľadávky veriteľov prejímaného družstva.

§ 38

Ustanovenia o zlúčení družstiev platia primerane pre zlúčenie družstiev s družstevnými organizáciami a pre prevedenie jednotlivých závodov družstva na iné družstvo alebo na družstevnú organizáciu.

Časť II
DRUŽSTEVNÁ ORGANIZÁCIA

Hlava I
DRUŽSTEVNÉ SVÄZY

Oddiel 1
Právne pomery družstevných sväzov

§ 39
Všeobecné ustanovenia

(1) Družstvá sa môžu združovať vo sväzy. Družstevné sväzy môžu vytvárať vyššie sväzy.

(2) Pre jednotlivé družstevné odvetvia môžu byť ako ústredné organizácie vytvorené ústredné sväzy družstiev; oblastnými orgánmi pre Slovensko sú slovenské sväzy družstiev, ktoré sú členmi ústredných sväzov družstiev.

(3) Družstevné sväzy sú socialistickými právnickými osobami. Zapisujú sa do podnikového registra rovnakým spôsobom ako ľudové družstvá.

§ 40
Stanovy

Podrobnosti o právnych pomeroch družstevných sväzov, najmä o právach a povinnostiach ich členov, o orgánoch sväzov, ako aj o činnosti a hospodárení sväzov, upravujú stanovy schvaľované sjazdom sväzu.

§ 41
Vznik sväzu

Na vznik družstevného sväzu je potrebné:

a) schválenie stanov ustavujúcim sjazdom,

b) zvolenie orgánov sväzu,

c) súhlas kompetentného ústredného sväzu družstiev; ak nie je taký sväz vytvorený, je potrebný súhlas Ústrednej rady družstiev.

§ 42
Členstvo v sväze

(1) Členstvo v družstevnom sväze je dobrovoľné.

(2) Člen sväzu môže z neho vystúpiť, ak sa na tom uznesie jeho valné zhromaždenie (sjazd).

(3) Člen sväzu môže byť vylúčený, ak neplní svoje povinnosti voči sväzu. Proti rozhodnutiu o vylúčení z nižšieho družstevného sväzu možno podať odvolanie k nadriadenému družstevnému sväzu do pätnásť dní od doručenia rozhodnutia; o odvolaní rozhoduje sjazd nadriadeného sväzu. Včas podané odvolanie má odkladný účinok.

Práva a povinnosti členov

§ 43

Členovia sväzu majú najmä právo:

a) zúčastniť sa správy sväzu spôsobom určeným v stanovách,

b) používať hospodárske a organizačné služby sväzu, jeho podniky a zariadenia.

§ 44

Členovia sväzu sú najmä povinní:

a) zachovávať stanovy sväzu a dbať na smernice, pokyny a rozhodnutia orgánov svojho sväzu, ako aj vyšších družstevných sväzov;

b) predkladať svojmu sväzu, poprípade vyšším družstevným sväzom správy a výkazy o svojej činnosti;

c) podrobiť sa kontrole a revízii orgánov svojho sväzu i vyšších družstevných sväzov a odstraňovať zistené nedostatky.

§ 45

(1) Členovia sväzu sú povinní zaplatiť zápisné a najmenej jeden podiel vo výške a spôsobom, ktoré určujú stanovy. Vystúpenému alebo vylúčenému členovi sa vráti jeho členský podiel, poprípade znížený o podiel na strate vykázanej ku koncu hospodárskeho roku, v ktorom členstvo zaniklo.

(2) Členovia sväzu sú povinní prispievať sväzu na úhradu nákladov spojených s plnením jeho úloh a ďalej na úhradu strát vykázaných v ročných účtovných výkazoch sväzu, ako aj na úhradu schodku zisteného pri zrušení sväzu. Povinnosť prispievať na úhradu strát (schodku) nemôže presiahnuť dvojnásobok členského podielu a sa vzťahuje aj na bývalých členov sväzu, pokiaľ ide o straty (schodok) vzniknuté v roku, v ktorom členstvo zaniklo.

§ 46
Orgány sväzu

(1) Najvyšším orgánom sväzu je sjazd. Delegáti na sjazd sú volení na valných zhromaždeniach (sjazdoch) členských organizácií.

(2) V obdobiach medzi sjazdami vykonáva práva, ktoré prislúchajú sjazdu, výbor sväzu.

(3) Výkonným orgánom sväzu je predstavenstvo na čele s predsedom; kontrolným orgánom je revízna komisia.

(4) Predsedu, členov predstavenstva, výboru a revíznej komisie a ich náhradníkov volí a odvoláva sjazd.

(5) V mene sväzu koná predseda (zástupca) a jeden člen predstavenstva. Okrem toho môžu v mene sväzu konať aj osoby, ktoré na to splnomocní predstavenstvo, a to v rozsahu udeleného splnomocnenia.

(6) Stanovy nižších družstevných sväzov môžu obsahovať odchýlky od predchádzajúcich ustanovení.

Oddiel 2
Úlohy družstevných sväzov

§ 47
Nižšie družstevné sväzy

(1) Nižšie družstevné sväzy vo svojich obvodoch plánujú, riadia a kontrolujú činnosť svojho družstevného odvetvia podľa platných predpisov a podľa smerníc vydávaných ústrednými sväzmi družstiev; vykonávajú tiež hospodársku činnosť potrebnú na zabezpečenie riadneho plnenia úloh podriadených družstevných sväzov a družstiev.

(2) Družstevné sväzy vykonávajú revízie hospodárenia podriadených družstevných sväzov a družstiev.

§ 48
Ústredné sväzy družstiev

(1) Ústredné sväzy družstiev sú hospodárskymi a organizačnými ústrediami jednotlivých družstevných odvetví.

(2) Ústredný sväz družstiev najmä:

a) plánuje, riadi a kontroluje činnosť svojho družstevného odvetvia,

b) udeľuje súhlas na zriadenie družstiev a družstevných sväzov v tomto odvetví a schvaľuje ich uznesenia o zrušení alebo zlúčení,

c) vydáva vzorové stanovy družstiev a družstevných sväzov,

d) reviduje hospodárenie podriadených sväzov, poprípade družstiev a stará sa o ochranu družstevného vlastníctva,

e) dojednáva základné podmienky dodávky, uzaviera rámcové hospodárske zmluvy, organizuje a vykonáva zásobovanie príslušného družstevného odvetvia tovarom, surovinami, materiálmi a zariadeniami; u výrobných družstiev organizuje tiež odbyt výrobkov a predaj vo vlastnej maloobchodnej sieti,

f) v odvetví spotrebných družstiev organizuje a vykonáva nákupnú a výkupnú činnosť,

g) háji záujmy svojho družstevného odvetvia a podáva príslušné návrhy vláde; vyjadruje sa o návrhoch právnych predpisov a opatrení, ktoré sa týkajú tohto družstevného odvetvia,

h) organizuje a zabezpečuje vykonávanie kultúrno-politickej práce družstiev a družstevných sväzov, ako aj výchovu družstevných pracovníkov.

(3) Ústredný sväz družstiev môže výkonom niektorej svojej pôsobnosti poveriť podriadený sväz.

Oddiel 3
Oprávnenie družstevných sväzov

§ 49

(1) Družstevný sväz má právo odvolať vedúcich pracovníkov všetkých podriadených sväzov a ich členských družstiev z funkcií, do ktorých boli zvolení, ak neplnia svoje povinnosti.

(2) Družstevný sväz má právo zastaviť výkon uznesení, vydaných orgánmi jeho členských sväzov (družstiev), pokiaľ tieto uznesenia sú v rozpore s právnymi predpismi, stanovami, smernicami nadriadených družstevných sväzov alebo so všeobecným záujmom.

(3) Proti rozhodnutiam nižších družstevných sväzov, vydaným podľa predchádzajúcich odsekov, možno podať do pätnásť dní od ich doručenia odvolania k nadriadenému sväzu.

§ 50

(1) Ústredný sväz družstiev má právo odvolať ktorýkoľvek stály orgán podriadeného družstevného sväzu alebo družstva, ak neplní tento orgán povinnosti uložené právnymi predpismi, stanovami, štátnym plánom rozvoja národného hospodárstva alebo ak poškodzuje záujmy družstevníctva, a vymenúvať na dobu do zvolenia nového orgánu náhradný orgán.

(2) Ústredný sväz družstiev môže zrušiť podriadené družstvo, ktoré hrubo porušuje povinnosti uložené právnymi predpismi, stanovami alebo štátnym plánom rozvoja národného hospodárstva, alebo ak to vyžaduje všeobecný záujem.

(3) Ústredný sväz družstiev môže, ak to vyžaduje všeobecný záujem, vykonať zlúčenie podriadených družstiev, a to po predchádzajúcom vypočutí zlučovaných družstiev a ich nadriadených sväzov.

§ 51

(1) Družstevné sväzy môžu na plnenie svojich hospodárskych úloh zriaďovať podniky, ktoré sú právnickými osobami. Tieto podniky sa zapisujú do podnikového registra v oddieloch pre ľudové družstvá.

(2) Právne pomery týchto podnikov upraví štatút, ktorý vydá kompetentný ústredný sväz družstiev.

(3) Družstevné sväzy ani podniky nimi zriadené nepotrebujú oprávnenia, ktoré by inak podľa platných predpisov boli potrebné na začatie podnikateľskej činnosti. Na družstevné sväzy i na podniky nimi zriadené sa však vzťahujú predpisy o schvaľovaní prevádzkární, ako aj predpisy o ochrane života a zdravia pracujúcich a o všeobecnej bezpečnosti.

Oddiel 4
Zlúčenie a zrušenie družstevných sväzov

§ 52
Zlúčenie sväzov

(1) Družstevné sväzy sa môžu uznesením svojich sjazdov zlúčiť bez likvidácie; ak ide o nižšie družstevné sväzy, je potrebné schválenie ústredného sväzu družstiev.

(2) V uznesení o zlúčení družstevných sväzov musí sa určiť, ku ktorému dňu zlúčenie nastáva. Týmto dňom sa členovia prejímaného sväzu stávajú členmi sväzu prejímajúceho.

§ 53
Zrušenie sväzov

(1) Družstevný sväz môže byť zrušený uznesením svojho sjazdu; ak ide o nižší družstevný sväz, musí byť toto uznesenie schválené ústredným sväzom družstiev.

(2) Po zrušení sväzu treba vykonať usporiadanie majetkových pomerov sväzu (likvidáciu). Likvidátorov vymenúva sjazd.

(3) Imanie nižšieho družstevného sväzu, zvyšujúce po uspokojení veriteľov a po vrátení podielov členom, sa odvedie ústrednému sväzu družstiev, a ak nie je taký sväz vytvorený, Ústrednej rade družstiev; zvyšujúce imanie ústredného sväzu družstiev sa použije spôsobom, ktorý určí sjazd pri zrušení sväzu.

Hlava II
ÚSTREDNÁ RADA DRUŽSTIEV

§ 54

(1) Ústredná rada družstiev je vrcholnou organizáciou československého družstevníctva; je socialistickou právnickou osobou.

(2) Ústredná rada družstiev najmä háji a podporuje záujmy družstevného hnutia a stará sa o jeho všestranný rozvoj, zastupuje československé družstevníctvo navonok i v styku so zahraničím, prejednáva spoločné záležitosti, týkajúce sa družstevníctva, a predkladá o nich návrhy vláde; vyjadruje sa o návrhoch právnych predpisov a opatrení, týkajúcich sa družstevného hnutia ako celku.

§ 55

(1) Ústredná rada družstiev združuje najvyššie družstevné sväzy jednotlivých družstevných odvetví, ako aj družstvá, ktoré nie sú členmi žiadneho družstevného sväzu; členstvo v Ústrednej rade družstiev je dobrovoľné.

(2) Voči družstevným sväzom a družstvám, ktoré nepodliehajú žiadnemu ústrednému sväzu družstiev, prislúchajú Ústrednej rade družstiev rovnaké oprávnenia, aké prislúchajú ústredným sväzom družstiev voči družstevným sväzom a družstvám im podriadeným.

(3) Členovia Ústrednej rady družstiev sú povinní prispievať jej na úhradu výdavkov spojených s plnením jej úloh.

§ 56

(1) Orgány Ústrednej rady družstiev sú: sjazd, rada, predstavenstvo a revízna komisia.

(2) Podrobnosti o právnych pomeroch Ústrednej rady družstiev, najmä o právach a povinnostiach členov a o jej orgánoch, ako aj o jej činnosti a hospodárení, upravujú stanovy, ktoré prijíma sjazd.

Časť III
SPOLOČNÉ, PRECHODNÉ A ZÁVEREČNÉ USTANOVENIA

§ 57

(1) Majetok družstevných sväzov a ich podnikov, ako i majetok Ústrednej rady družstiev požíva rovnakú ochranu a výhody ako majetok ľudových družstiev.

(2) Exekúciu proti družstvám, družstevným sväzom, ich podnikom a Ústrednej rade družstiev možno viesť len spôsobom a v rozsahu uvedenom v § 437 ods. 1 občianskeho súdneho poriadku. Dozornými orgánmi sú ústredné sväzy družstiev a Ústredná rada družstiev.

(3) Základné fondy družstiev a nižších družstevných sväzov nemožno scudziť ani zaťažiť bez privolenia nadriadenej družstevnej organizácie. Právne úkony, ktoré sú v rozpore s týmto ustanovením, nemajú právne následky.

§ 58

Prevody majetku medzi družstvami, medzi družstevnými organizáciami a medzi družstvami a družstevnými organizáciami navzájom sú oslobodené od darovacej dane, nehnuteľnostného poplatku a od dávky z prírastku hodnoty nehnuteľností. Rovnaké oslobodenie platí pre prevody majetku z družstva alebo z družstevnej organizácie na štát a naopak.

§ 59

(1) Zárobkové a hospodárske spoločenstvá a družstvá zriadené podľa doterajších predpisov, ktoré sú zapísané v podnikovom registri, sa považujú za ľudové družstvá podľa tohto zákona a spravujú sa jeho ustanoveniami. Sú povinné do jedného roka odo dňa účinnosti tohto zákona prispôsobiť svoje stanovy jeho ustanoveniam.

(2) Ostatné spoločenstvá a družstvá zriadené podľa doterajších predpisov sa spravujú týmito predpismi i naďalej. Po prispôsobení svojich stanov ustanoveniam tohto zákona môžu sa zapísať do podnikového registra. Na to je potrebný súhlas orgánu oprávneného udielať súhlas na zriadenie družstiev toho druhu, o ktorý ide. Spoločenstvá a družstvá, ktoré nebudú prevedené do podnikového registra do jedného roka od začiatku účinnosti tohto zákona, zanikajú. Spôsob likvidácie takto zaniknutých spoločenstiev a družstiev určí Ústredná rada družstiev, ktorá tiež určí, komu sa odvedú likvidačné prebytky.

(3) Družstevné sväzy zriadené pred účinnosťou tohto zákona, a Ústredná rada družstiev sa spravujú v budúcnosti jeho ustanoveniami a sú povinné prispôsobiť im svoje stanovy.

§ 60

Tento zákon sa nevzťahuje na jednotné roľnícke družstvá.

§ 61

Opatrenia urobené v zhode s ustanoveniami tohto zákona pred jeho účinnosťou sa považujú za opatrenia podľa tohto zákona.

§ 62

(1) Zrušujú sa s výhradou uvedenou v § 59 ods. 2 všetky predpisy, ktoré sú v rozpore s týmto zákonom, najmä:

1. zákon č. 70/1873 r. z., o zárobkových a hospodárskych spoločenstvách;
2. zákon č. 133/1903 r. z. o revízii spoločenstiev zárobkových a hospodárskych a iných spolkov;
3. vládne nariadenie č. 116/1935 Zb., o úprave niektorých pomerov zárobkových a hospodárskych spoločenstiev, družstiev, hospodárskych a živnostenských družstiev úverných;
4. zákon č. 200/1946 Zb., o niektorých opatreniach v odbore obchodného a spoločenstevného práva;
5. zákon č. 187/1948 Zb., o Ústrednej rade družstiev;
6. §§ 223 až 257 zák. čl. XXXVII/1875, o obchodnom zákone;
7. zákon č. 210/1919 Zb., o úprave pomerov družstiev na Slovensku;
8. vládne nariadenie č. 492/1919 Zb., aby bol vykonaný zákon z 15. apríla 1919 č. 210 Zb. z. a n., o úprave pomerov družstiev na Slovensku;
9. ustanovenia §§ 5 a 6 vládneho nariadenia č. 108/1953 Zb., o fondoch dlhodobého úveru pre výrobné a spotrebné družstvá,

a to v úprave, aká vyplýva z predpisov ich meniacich a doplňujúcich.

(2) Nedotknuté zostáva ustanovenie § 71 autorského zákona č. 115/1953 Zb.

§ 63

Tento zákon nadobúda účinnosť 1. januárom 1955 s výnimkou ustanovenia § 58, ktoré nadobúda účinnosť 1. januárom 1954; vykonajú ho všetci členovia vlády.

Zápotocký v. r.

Fierlinger v. r.

Široký v. r.

Dr. Dolanský v. r.

gen. arm. Dr. Čepička v. r.

Kopecký v. r.

Uher v. r.

Barák v. r.

Beran v. r.

David v. r.

Dvořák v. r.

Ďuriš v. r.

Ing. Jankovcová v. r.

Jonáš v. r.

Krajčír v. r.

Krosnář v. r.

Dr. Kyselý v. r.

Málek v. r.

Maurer v. r.

Dr. Nejedlý v. r.

Dr. Neuman v. r.

Nosek v. r.

Plojhar v. r.

Poláček v. r.

Pospíšil v. r.

Ing. Púčik v. r.

Reitmajer v. r.

Smida v. r.

Ing. Šimůnek v. r.

Dr. Škoda v. r.

Dr. Šlechta v. r.

Štoll v. r.

Vydavateľ Zbierky zákonov Slovenskej republiky a prevádzkovateľ právneho a informačného portálu Slov-Lex dostupného na webovom sídle www.slov-lex.sk je Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, tel.: 02 571 01 000, e-mail: helpdesk@slov-lex.sk.